VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Ympäristöverotuksen mahdollisuudet

LEO PARKKONEN
JENNI OKSANEN
VEROJAOSTO
5.3.2026

Fiskaaliset vs. ohjaavat verot

- Fiskaalinen vero: painopiste verotuotoissa, vaikuttaa mahdollisimman vähän kotitalouksien ja yritysten päätöksiin
- Ohjaava vero: halutaan vaikuttaa käyttäytymiseen
  - Jos markkinat eivät hinnoittele haittoja (ulkoisvaikutuksia)
  - Voi ohjata kustannustehokkaasti vähentämään haittoja siellä, missä se on halvinta
  - Suunniteltava ensisijaisesti ohjaustarpeesta käsin
  - Kahta tavoitetta vaikea saavuttaa hyvin yhdellä verolla

Energiaverotuksen ulkopuolella olevat khk-päästöt

- Eräät teollisuuden polttoainekäytöt, jätteenpoltto
- Kaupallisen lento- ja laivaliikenteen polttoaineet
- Maatalouden päästöt taakanjako- ja maankäyttösektorilla
- Metsämaan päästöt maankäyttösektorilla

Nykyiset muut ympäristöverot

- Jätevero: tavoitteena hyötykäyttökelpoisten jätteiden hyötykäyttö kaatopaikkasijoittamisen sijaan (verotuotto v. 2025: 3 milj. euroa)
- Juomapakkausvero: sanktioluonteinen vero, ohjaa sisällyttämään pakkaus pantilliseen kierrätysjärjestelmään (verotuotto v. 2025: 15 milj. euroa)

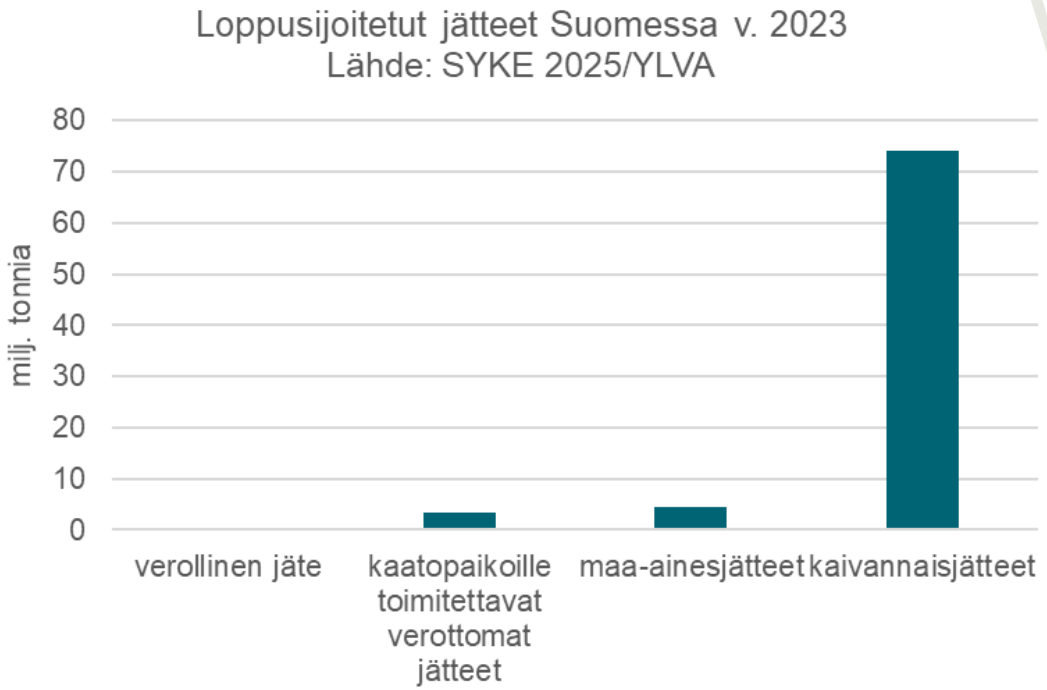

Milloin vero on hyvä ohjauskeino ympäristöhaittojen vähentämiseksi?

- Mitä haittaa halutaan vähentää? Tuottaako tämä merkittävän vaikutuksen esimerkiksi luonnon monimuotoisuuteen? Minkälainen toiminta tuottaa tätä haittaa? Eroaako se eri ympäristöissä?
- Mikä veropohja kuvaa tätä haittaa tai sitä tuottavaa toimintaa? Voidaanko veropohja määrittää yksiselitteisesti ja objektiivisesti? (Tuonti vs. kotimainen tuotanto/kulutus: kuinka huomioidaan puolivalmisteet, raaka-aineet jne.)
- Onko vero toteutettavissa ja valvottavissa hallinnollisesti hyväksyttävin kustannuksin? Onko veropohjasta jo olemassa tietoa? Miten tämä tieto on verifioitavissa?
- Muu sääntelykehikko: Perustamissopimuksen verosyrjintäkielto ja valtiontukisääntely, EU:n ympäristölainsäädäntö, perustuslain mukaan veron määrästä ja perusteesta säädettävä lailla.
- Kuinka suuria kustannuksia haitasta aiheutuu? Mikä verotaso olisi perusteltu suhteessa haitan määrään?
- Mitkä ovat veron kustannukset kotitalouksille ja kotimaiselle elinkeinoelämälle?
- Syntyykö toivottuja ohjausvaikutuksia?
    - Onko ympäristön kannalta parempien valintojen esteenä muita syitä (kuin hinta)?
    - Vaikuttaako hintamuutos käyttäytymiseen?

Ympäristöverotuksen kehittämisestä

- Olemassa olevien verojen kehittäminen (veropohjan laajentaminen ja tukirakenteiden karsiminen, ja päästöohjauksen ylläpito) lähtökohtaisesti helpompaa kuin täysin uusien verojen kehittäminen
- Fiskaalisesti merkittäviä ympäristöveroja (pl. energia- ja liikenteen verot) ei juurikaan ole globaalisti käytössä, vaan erilaisia pisteveroja yksittäisen ympäristöongelman huomioimiseksi
  - Tanskassa päätetty esim. maatalouden päästöjen verotuksen käyttöönotosta v.2030
- Työssä ympäristöverotuksen kehittämiseksi tarvitaan sekä verotuksen osaamista että ympäristötieteellistä osaamista:
  - Priorisointi: mikä toiminta aiheuttaa merkittävimmät haitat?
  - Mikä on oikea ohjauskeino? Tarvitaan kokonaisvaltainen tietopohja haitallisesta ilmiöstä.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

LEO PARKKONEN
JENNI OKSANEN